



**LÆR
FOR
LIVET**

LÆR FOR LIVETS PÆDAGOGISKE GRUNDLAG

Inspirationshæfte til voksne omkring
børn og unge i Lær for Livet



KÆRE VOKSEN

Dette inspirationshæfte er til dig, der ønsker at gå nye veje i dit arbejde med børn og unge. Hæftet indeholder information om den indstilling, vi i Lær for Livet, anser som den mest frugtbare for de børn og unge, der er en del af programmet.

I Lær for Livet står vi på et pædagogisk grundlag, som alle voksne agerer ud fra, for at skabe mest mulig kontinuitet i den måde barnet/den unge mødes på. Vi ønsker at højne vores pædagogiske bevidsthed og tilgang, for at sikre, at vi arbejder i samme retning og har et fælles sprog.

I inspirationshæfte kan du læse om, hvad Lær for Livet lægger vægt på, når voksne i Lær for Livet skal støtte op om børn og unges læring og trivsel.

God læselyst.

De bedste hilsner
Lær for Livet

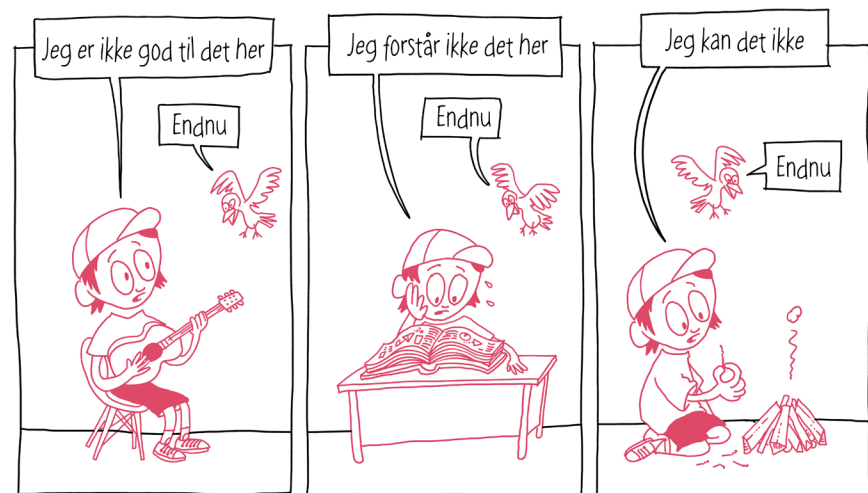
BØRNE- OG UNGESYN

Mennesker – herunder børn og unge – gør det rigtige, hvis de kan!

Børn og unge i vanskeligheder er udfordrende, fordi de mangler færdigheder til ikke at være udfordrende. Når krav og forventninger til børn og unge overskrider deres færdigheder, kommer de til at reagere udfordrende – det gør vi alle sammen.

I Lær for Livet finder vi – sammen med barnet/den unge – løsninger på de udfordringer barnet/den unge oplever. Sammen med barnet/den unge identificerer vi, hvilke faglige og adfærdsmæssige forventninger, der ikke kan indfries – ENDNU.

Endnu



LÆR FOR LIVETS PÆDAGOGISKE GRUNDLAG BYGGER PÅ TEORI OG VIDEN OM:

1. Mentaliseringsteori

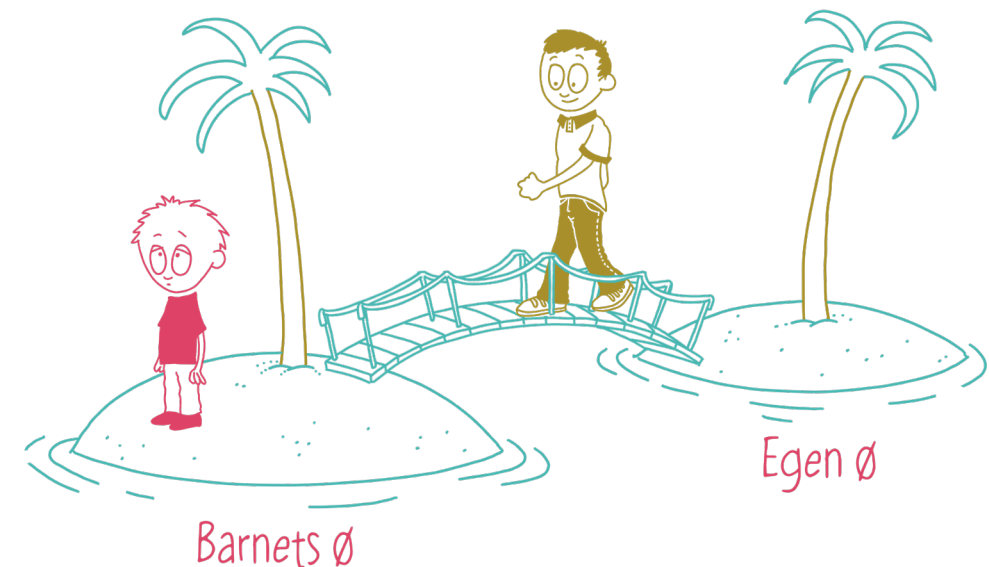
med inspiration fra den danske psykolog og stifter af Center for Mentalisering
Janne Østergaard.

I Lær for Livet arbejder vi ud fra en mentaliseringsbaseret pædagogik. Mentalisering handler om at forstå egen og andres adfærd samt bagvedlæggende behov, mål og grunde.

At kunne mentalisere er noget, vi lærer i relationen til vores primære tryghedspersoner. Evnen til at mentalisere dannes allerede fra fødslen og videreudvikles gennem livet. Børn/unge i udsatte positioner kan have oplevelser med i bagagen, der har en negativ indvirkning på deres mentaliseringsevne. I vores samspil med barnet/den unge, forsøger vi derfor at opøve og styrke den enkeltes mentaliseringsevne:

- **Vi har sind på sinde:** Mentalisering er at have sind på sinde. Det betyder, at vi er nysgerrige på, hvad der foregår i os selv og i den anden, og hvilken adfærd det afleder. Vi gør os derfor altid umage for at se bag om adfærden for at forstå de bagvedliggende mentale tilstande.

- **Vi husker på, at der er en grund til, at det er svært – lige nu:** Al problemskabende adfærd har en årsag, og det er dén årsag, der er interessant at gå på opdagelse i. Derfor krydser vi broen mellem os selv og barnet/den unge for at forstå, hvad der forgår på dennes ø. Og det virker – i stedet for at løse dét vi antog var udfordringen, kan vi gå direkte til at løse udfordringen som den faktisk opleves af barnet/den unge.
- **Vi træner mentalisering:** Når mentaliseringsevnen er mangelfuld eller udfordret, kan det både være svært at sætte sig ind andres følelser og sætte ord på og regulere egne følelser. Det kan være vanskeligt at forstå de mentale tilstande, der ligger til grund for den uhensigtsmæssige adfærd. For at kunne støtte barnet/den unge bedst muligt og sætte gang i en positiv udvikling, er det centralt, at vi forstår de bagvedliggende mentale tilstande. Når vi arbejder mentaliserende, får vi en dybere forståelse for barnets/den unges ståsted. Hvis børn/unge skal have udviklet deres mentaliseringsevne, skal de være i samspil med voksne, der er i stand til at mentalisere. Mentalisering avler mentalisering!



2. Relationsteori

med inspiration fra den danske skoleforsker Louise Klinge.

I Lær for Livet mener vi, at læreprocesser både ift. kognitiv- og social udvikling, er afhængig af et positivt samspil mellem den voksne og barnet/den unge. Grundlæggende kan man ikke lære noget af nogen, man ikke har relation og tillid til. Det kræver voksne, som går nysgerrigt, tillidsfuld og tålmodigt til relationsdannelsen. I Lær for Livet lægger vi vægt på, at det er de voksnes ansvar at skabe positivt samspil med barnet/den unge. Det kræver målrettet arbejde med relationen samt gode relationskompetencer hos den voksne:

- **Vi bringer relationsdannelsen i centrum:** Derfor møder vi barnet/den unge med en lyst til at lære dem at kende ved at gå på opdagelse i deres univers. Positivt samspil er essentielt for denne proces, og vi bruger imødekommenhed, fokus på interesser og masser af leg til at skabe det positive samspil, som på sigt kan føre til en god relation. Vi ved, at det tager tid og tålmodighed at få en god relation – og at vi altid gerne vil tage ansvaret for denne udvikling.
- **Vi ved, at én betydningsfuld relation kan gøre forskellen:** Kvaliteten af relationen har en betydning for barnets/den unges mod og motivation for at lære. Det er påvist, at det for børn/unge i udsatte positioner, er særligt vigtigt, at der er tillid til den, der skal hjælpe barnet/den unge i en læringsituation.
- **Vi ved, at en god relation også kan bære konflikter:** En god relation er en relation, hvor den voksne kan hjælpe barnet/den unge i konfliktfyldte situationer, hvor barnet/den unge oplever høj følelsesintensitet. En god relation er altså ikke kun defineret ved et hyggeligt og konfliktfrit samspil mellem den voksne og barnet/den unge.



Gode relationer har en dokumenteret positiv effekt på børn og unges trivsel, læreprocesser og faglige resultater:

- Barnets/den unges syn på egne muligheder og fremtidsvalg bliver styrket.
- Barnet/den unges positive samspil med andre børn, unge og voksne bliver styrket.
- Den betydningsfulde relation muliggør tilpasning af krav og behov ift. emotionelle og kognitive vanskeligheder hos barnet/den unge. Betydningsfulde relationer kan derigennem forandre hjernens organisering og barnets/den unges muligheder for at regulere sig selv.



Hvis man har fået en negativ relation eller er fastlåst i et negativt mønster til et barn/ung, har man et ansvar for at forsøge at bryde dette mønster:

- Tal med en anden voksen om, hvad du kunne have på spil i forhold til det negative samspil med barnet/den unge.
- Observer en anden voksen, som har et positivt samspil med barnet/den unge.
- Spørg barnet, hvad barnet har brug for i jeres samspil.
- Brug tid sammen med barnet, hvor samspillet/aktiviteten er lystbetonet og indenfor barnets/den unges udviklingszone.

3. Udviklingsteori

med inspiration fra den sovjetiske psykolog Lev Vygotsky

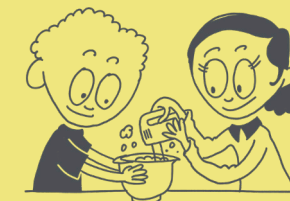
I Lær for Livet betragter vi læring som en gensidig social proces, der foregår i samspillet mellem den voksne og barnet/den unge. Vi ved, at alle børn og unge har ressourcer – aktive såvel som inaktive – som kan bringes i spil. For at voksne kan arbejde med barnets/den unges ressourcer, kræver det, at de voksne har et vist kendskab til barnets/den unges udvikling samt en fornemmelse for barnet/den unges forudsætninger og forventninger:

- **Vi skaber balance mellem det kendte og det nye:** Derfor må den voksne sammen med barnet/den unge gå på opdagelse i dennes forudsætninger for at lykkes, for at de sammen kan afstemme forventninger og krav. Den voksne tilbyder barnet/den unge udfordringer, der er indenfor barnets rækkevidde, men som kræver, at barnet/den unge står på tæer i læringssituationen. Begreberne tryghedszonen og zonen for nærmeste udvikling kan bruges til at forstå, hvad det er for et læringssamspil, der er på spil.
- **Vi gør det let for barnet at sige JA:** Når vi møder barnet/den unge med forventninger afstemt barnets/den unges forudsætninger betyder det ikke, at vi IKKE skal stille lave krav til barnet/den unge. Det betyder, at kravene skal stilles på en måde, så det bliver lettere for barnet at sige "ja" til de voksnes krav. Vi møder derfor barnet/den unge med tydelig rammesætning, der er tilpasset den enkeltes behov, så denne kan bevare sin selvkontrol.
- **Vi sætter lys på det, der ønskes mere af:** Når vi oplever, at barnet/den unge rykker sig og mestrer dét, som for lidt siden var i nærmeste udviklingszone, er det hensigtsmæssigt at italesætte udviklingen. Barnet/den unge skal inddrages i sådanne tanker og overvejelser, da det er betydningsfuldt, at barnet/den unge selv registrerer og oplever udviklingen.



Det kan jeg helt sikkert.

TRYGHEDSZONEN



Det kan jeg lære, hvis jeg får hjælp og øver mig.

UDVIKLINGSZONEN



Det kan jeg ikke [endnu], og det er for utrygt for mig at være her.

UTRYGHEDSZONEN

4. Low Arousal

med inspiration fra den svenske psykolog Bo Hejlskov.

I Lær for Livet gør vi os umage med at hjælpe børn og unge med at regulere deres følelser ved selv at holde følelsesintensiteten lav [arousal] og at nedskalere konflikter. Vi ved, at problemskabende adfærd ofte skyldes, at vi som voksne kommer til at stille krav, der overstiger barnets/den unges forudsætninger og forventninger. Når barnet/den unge har svært ved at tilpasse sig voksnes krav og forventninger, skyldes det ikke manglende vilje eller motivation, men at barnet/den unge ikke har forudsætninger for at lykkes i kravsituationen:

- **Vi er opmærksomme på forberedelse:** Vi ved, at børn og unge i udsatte positioner kan have vanskeligheder ved at omstille sig. Hvis barnet/den unge er ufleksibel, kan udefrakommende ændringer komme på tværs af barnets/den unges egen opfattelse af, hvad der skal ske, og derfor vil barnet/den unge reagere med modstand og høj følelsesintensitet [Arousal]. Det betyder ikke, at barnet/den unge ikke kan omstille sig, men det stiller krav til de voksnes arbejde med forberedelse og rammesætning, så barnet/den unge får forudsætninger til at kunne håndtere omstillingen.
- **Vi er ansvarlige for at holde følelsesintensitet lav:** Vi kan bruge vores egen følelsesintensitet til at forsøge at undgå, at barnet/den unge bliver sensorisk og følelsesmæssigt overstimuleret. Det gør vi fx ved at holde en rolig og tydelig ansigtsmimik. Når voksne kommer i høj følelsesintensitet, kan vi være sikre på, at barnets/den unges følelsesmæssige intensitet stiger, og vi vil derfor blive mødt af et barn/ung med forhøjet følelsesintensitet. Som voksen kan man sommetider opleve at blive udfordret over evne, så man ikke længere kan agere mentaliserende og med lav følelsesintensitet. Når det sker, må vi hente hjælp fra en anden voksen.

- **Vi identificerer om den problemskabende adfærd, kan kategoriseres som farlig eller ufarlig:** Den ufarlige problemskabende adfærd kræver ingen akut indgriben, men kan håndteres af rolige og mentaliserede voksne. Ufarlig problemskabende adfærd er fx, hvis et barn/ung råber højt, skælder ud og/eller kalder en voksen for øgenavne. Hvorimod den farlige problemskabende adfærd skal afhjælpes akut, så vi forhindrer, at barnet/den unge skader sig selv eller andre. Det kan fx være, at barnet/den unge slår eller sparker. I sådanne tilfælde skal vi forsøge at skærme barnet/den unge og sørger for, at barnet/den unge har tydelige muligheder for at flygte fra situationen. I yderste tilfælde kan der være tale om, at vi voksne er nødt til at lave en magtanvendelse for at begrænse den farlige adfærd, men dette er altid sidste løsning.



Når vi støder på problemskabende adfærd, ved vi, at der altid er en årsag til denne. De mest almindelige årsager til problemskabende adfærd er:

- At vi stiller krav, der ikke matcher barnet/den unges forudsætninger for at lykkes.
- U hensigtsmæssige mestringsstrategier, der skal aflæres og erstattes af mere hensigtsmæssige mestringsstrategier.
- Forskellige grader af mentaliseringsevne og ufleksibilitet.
- Højt stressniveau.



Tre måder vi kan møde børn/unge i konflikter:

1. **Niveau (proaktiv problemløsning):** Vi samarbejder med barnet/den unge om at finde en løsning, som både barnet/den unge kan se sig selv i, og hvor barnet/den unge samtidig følger den ramme, den voksne opstiller – det er vigtigt, at begge parter nikker genkendende til, at der nu er lavet en aftale.
2. **Niveau (proaktiv/reaktiv problemløsning):** Sommetider fortæller vi barnet/den unge, at der er brug for at barnet/den unge – uden forhandling – følger de voksnes krav. Dette kan virke konfliktoptrappende, hvorfor det også er særlig vigtigt at forklare barnet/den unge, hvorfor det er nødvendigt. Barnet/den unge kan dog ikke indgå i en sådan samtale eller forstå den voksnes bevæggrunde, så længe barnets/den unges følelsesintensitet er høj. Før vi kan arbejde med den konflikt, der er opstået, skal vi altså have følelsesintensitet ned.
3. **Niveau (reaktiv problemløsning):** Vi opgiver krav fuldstændig – om ikke andet for en stund. Dette er ikke et nederlag for den voksne. Det er blot et middel til at få barnets/den unges følelsesintensitet ned.



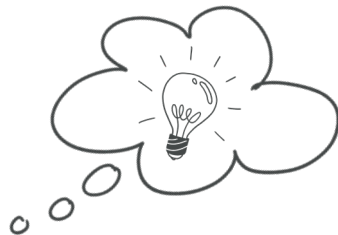


VI MØDER ALTID BARNET/DEN UNGE MED ET ÅBENT SIND

At arbejde mentaliserende kan også beskrives som at have et ÅBENT sind overfor barnet/den uge, hvor ÅBENT står for:

- Å BENHED
- B ALANCE
- E MPATI
- N YSGERRIGHED
- T ÅLMODIGHED

Å BENHED



- Vi lader barnet/den unges oplevelse og virkelighed træde i forgrunden. Mange børn og unge i udsatte positioner har erfaring med, at deres virkelighedsoplevelse ikke er blevet anerkendt igennem deres opvækst. Derfor er åbenhed vigtig overfor den virkelighed, barnet/den unge oplever. Når vi møder barnet/den unge med åbenhed, bliver barnet/den unge også bedre til at stole på sin egen virkelighedsfornemmelse. Det er helt centralt for børns/unges udvikling, at de får tillid til, at den måde, de opfatter virkeligheden på, er okay.
- Vi indgår i samspillet med barnet/den unge på en ikke-vidende måde. Det vil sige, at vi parkerer vores forforståelse af barnets/den unges ståsted og i stedet lytter. Det er afgørende, at der bliver skabt et samspil med en åbenhed overfor, hvad der kan være på spil hos den anden. Når vi voksne lytter, vil barnet/den unge blive mere deltagende, og de vil opleve, at deres perspektiver er betydningsfulde. Vi ved, at det kan være vanskeligt, når man skal forstå et barns/en ungs verden, der måske ligger fjernt fra ens egen.
- Vi undlader at gætte på, hvad barnet/den unge føler og tænker, men skaber et samspil, hvor vi sammen med barnet/den unge finder ud af, hvad der er på spil.

Eksempel:

Du har været i et skænderi hjemme, som har effekt på dit humør og adfærd den pågældende dag. Hvis barnet/den unge fornemmer, at du er irriteret, er det vigtigt, at du ikke fornægter dette, men at du fortæller, at det er rigtigt set/observeret, og at du ikke er sur på grund af barnet/den unge. Hvis ikke barnet/den unge får den feedback, vil barnet/den unge tro, at hun/han har "læst" dine signaler forkert, eller vil måske tro, at han/hun er skyld i, at du er sur.

B ALANCE



- Vi er nysgerrige på ubalance i barnets/den unges tilknytningsmønstre, og hvilke forudsætninger denne ubalance giver barnet/den unge.
- Vi er opmærksomme på, hvordan vi sammen kan arbejde med krav- og behovstilpasning for at skabe balance i barnets/den unges nervesystem.
- Vi forsøger at skabe balance ved at foretage modtræk. Det gør vi ved at hjælpe barnet/den unge med at se udad, når det er fokuseret på sig selv, og indad, når det modsatte forekommer. Det kan også være et modtræk at gå ned i følelsesintensitet, når barnets/den unges følelsesintensitet er høj, eller at få barnet/den unge op i følelsesintensitet, når det modsatte forekommer.

Eksempel:

En mentor mødes med sit mentorbarn, Fatima. Fatima er trist, og giver udtryk for, at hun slet ikke har lyst til at ses i dag, fordi hun ikke vil have: "fucking lektiehjælp". Mentor spørger med rolig stemme: "Må jeg sætte mig ved siden af dig?", og Fatima nikker. Mentor sætter sig ned ved siden af Fatima og giver hendes hånd et klem. Fatima bryder sammen i gråd og fortæller om en episode i skolen. Mentor spørger nysgerrigt ind til, hvad der er sket. Fatima fortæller, at hun er blevet uvenner med sin gode veninde fra klassen, fordi veninden kaldte hende for luder. Det fik Fatima til at spytte efter veninden. Mens Fatima fortæller, er hendes følelsesintensitet høj, og Fatima giver udtryk for stadig at være vred på veninden. Mentor spejler Fatimas følelser, og siger, at hun kan se, at Fatima er meget påvirket af episoden. Dernæst spørger mentor: "Hvorfor tror du, at hun blev vred på dig? Hvordan tror du din veninde egentligt havde det?"

Fatima og mentor udforsker episoden. Fatima har primært fokus på de ydre tilstande – altså venindens adfærd og sine egne følelser. Derfor forsøger mentor at skabe balance ved at få Fatima til at kigge indad og fokusere på de indre mentale tilstande, der ligger bag Fatimas egen og venindens adfærd. Mentor styrker herved Fatimas evne til at balancere mellem at være nysgerrig på sit eget og den andens sind. Derfor bliver det muligt for Fatima at få nye perspektiver på baggrunden for venindens adfærd. Fatima får samtidig blik for, at hendes egen reaktion var voldsom, og det betyder, at Fatima kan udvikle nye strategier til næste gang, hvor hun oplever stigning i følelsesintensitet.

E MPATI



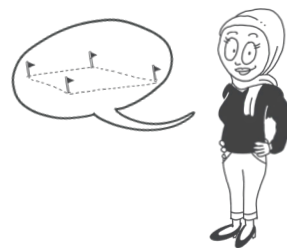
- Vi er opmærksomme på, at det er nemmest for barnet/den unge at træne sin empati i samspil med empatiske voksne, der går forrest og hjælper barnet/den unge med at lære sit eget sind at kende.
- Vi er opmærksomme på, at børn/unge i udsatte positioner kan være udfordrede på deres empatiske kompetencer og have svært ved at se sig som et sammenhængende selv.
- Vi ved at, at det kan være vanskeligt at fastholde empatien i mødet med børn/unge i udsatte positioner, hvis adfærd til tider kan være så uforståelig, at det er udfordrende at holde fokus på de bagvedliggende mentale tilstande. Man kan fristes til at fokusere på barnets/den unges adfærd, fordi det kan være svært at danne sig et overblik over barnets/den unges forudsætninger, men det er vigtigt at have fokus på barnets/den unges mentale tilstand, og det, der ligger bag adfærden.

Eksempel:

På dag to på campen er flere børn samlet i samlingsalen. En del børn danser rundt. Jeppe vil hellere spille klaver og have ro i samlingsalen. En campmedarbejder siger til Jeppe, at han skal stoppe med at spille klaver, da det forstyrrer dansen. Jeppe kommer op i følelsesintensitet, og han begynder at kaste med ting og vælte stole. En campmedarbejder guider de andre børn ud af samlingsalen. En anden campmedarbejder bliver tilbage med Jeppe, der stadig er meget ophidset. Campmedarbejderen holder sig i ro ude i lokalets periferi, mens Jeppe fortsat smider rundt med tingene. Campmedarbejderen søger ikke direkte øjenkontakt og har en rolig ansigtsmimik. Da Jeppe's følelsesintensitet aftager, og han begynder at søge campmedarbejderens blik, siger campmedarbejderen med rolig stemme: "Hov, hvad skete der lige dér?". Campmedarbejderen giver Jeppe tid til at svare og nærmer sig langsomt Jeppe med et åbent og roligt kropssprog, så de til sidst er tæt på hinanden.

Campmedarbejderen nærmer sig Jeppe med empati og et ærligt ønske om at forstå Jeppe's ståsted. Campmedarbejderen lader Jeppe's oplevelse af episoden træde i forgrunden, frem for selv at definere episoden. Når campmedarbejderen skaber plads til Jeppe's mentale tilstande muliggør det, at de sammen kan gå opdagelse i, hvad der skete både i Jeppe og i de andre børn og voksne. Hvis campmedarbejderen havde rettet adfærden, ville Jeppe's følelsesintensitet være forblevet høj i længer tid, og det efterfølgende samspil mellem campmedarbejderen og Jeppe ville have været meget vanskeligt.

N YSGERRIGHED



- Vi ved, at vi skal tilgå hvert enkelt barn/ung nysgerrigt ift. dennes opfattelse af virkeligheden.
- Vi skaber et samspil med barnet/den unge, hvor der er plads til, at barnet/den unge ikke altid svarer på ens nysgerrige spørgsmål, og hvor der er respekt for, at udviklingen af relationen tager tid. Selvom man måske ikke får svar på sine spørgsmål, kan man sagtens fortsætte med at være nysgerrig ved at fremsige hypoteser eller komme med fortællinger om ens eget ståsted.
- Vi spørger umiddelbart ikke barnet/den unge om, hvad der er svært. Barnet/den unge skal nok fortælle, hvad det har brug for, hvis relationen er tillidsfuld.

Eksempel:

Malthe, Nadja og Samuel smutter fra campen efter en formiddag med meget uro og høj følelsesintensitet. De tre børn er på vej ned for at hente vand, da en campmedarbejder ser, at de kigger på hinanden, griner og råber: "LØB". Campmedarbejderen løber ikke efter børnene, men siger: "Nej, bliv her". De tre børn vender sig, kigger på campmedarbejderen og fortsætter herefter ud ad en dør. To campmedarbejdere leder efter børnene og finder de tre børn i supermarkedet. Børnene griner, da de ser campmedarbejderne, og bliver derefter indesluttede og mumler: "Vi stak ikke af, vi havde bare brug for at få lidt luft sammen". Samme følges de alle hjem mod campen.

En campmedarbejder og en ledelsesperson følger op med de tre børn og snakker med dem om, hvorfor de smuttede fra campen. Samtalen indledes med stilhed og herefter spørger ledelsespersonen med rolig stemme: "Nåå, hvad skete der lige dér?". Børnene er først meget stille og spørger så ophidset: "Er I sure nu?", "Bliver vi sendt hjem?" og "Ringer I til vores forældre?". Ledelsespersonen svarer: "Der er ikke nogen, der bliver sendt hjem, men det er vigtigt, at I bliver på campen, så vi skal finde ud af, hvorfor det var I løb, og hvilke aftaler, der er brug for, for at I kan blive på campen. Det andet duer simpelthen ikke, vi har lovet at passe på jer, og det kan vi ikke, hvis vi ikke ved, hvor I er". Børnenes følelsesintensitet daler, og de fortæller, at de smuttede, fordi de ikke oplevede at have nok tid sammen, og fordi de havde lyst til slik. Derfor bliver børnene, campmedarbejderen og ledelsespersonen enige om, at finde konkrete tidspunkter, hvor børnene kan være sammen indenfor camp-rammen. Samtidig aftaler de, at der på sidste aften vil blive delt slik ud til alle børnene på campen. Børnene siger, at den nye aftale gør, at de kan følge camp-rammen.

Hvis samspillet mellem børnene og de voksne havde været præget af høj voksenfølelsesintensitet og manglende nysgerrighed ift. børnenes bevæggrunde, ville samspillet havde udviklet sig mindre konstruktivt. Når de voksne møder børnene med lav følelsesintensitet og nysgerrighed, skaber det mulighed for et samspil, der fører til fælles forståelse og nye løsninger – som alle parter trives med. Samtidig kan campmedarbejderen og ledelsespersonen forklare børnene, hvorfor der er visse krav til børnene. Sammen kan de finde frem til aftaler, der gør, at børnene føler sig set og mødt, samtidig med, at de voksnes behov for styring kan honoreres.

T ÅLMODIGHED



- Vi ved, at det tager tid at skabe en relation til et barn/en ung, og vi går tålmodigt til denne proces.
- Vi ved, at det tager tid at aflære og oplære mestringsstrategier. Når nye mestringsstrategier skal udvikles, kan det se ud som om, at udviklingen går baglæns eller i den forkerte retning. Det kræver tålmodighed og rummelighed fra alle omkring barnet/den unge at se, at udviklingen ikke kun går lineært fremad.
- Vi ved, at børn/unge i udsatte positioner kan have udviklet mestringsstrategier, som var hensigtsmæssige i det miljø, de levede/lever i, og som nu er uhensigtsmæssige og kommer til udtryk som problemskabende adfærd. Hvis et barn/ung føler sig presset, kan barnet/den unge måske finde på at spytte, lyve eller slå for at skabe plads omkring sig. Vi ser reaktionen som en uhensigtsmæssig mestringsstrategi, som har været virkningsfuld for barnet/den unge, og som skal erstattes af en anden og mere hensigtsmæssig mestringsstrategi.

Eksempel:

Rasmus er på sin tredje camp. Her bliver det tydeligt for campmedarbejderne, at Rasmus er blevet mere optaget af dyr, siden de mødte ham på første camp. Rasmus' adfærd er ændret, og han er begyndt at mijave i undervisningen og til samlinger. Når Rasmus bliver særligt ivrig, hopper han ned på gulvet og spinder som en kat. Rasmus kan godt lide at klatre op i træerne, og i løbet af de første dage på camp, har han fundet en særlig gren, som han ynder at vikle sig rundt om. Campmedarbejderne er bekymrede og diskuterer, hvad de skal gøre. De beslutter sig for at bruge ekstra tid med Rasmus, hvor de nysgerrigt observerer og spørger ind til den nye adfærd. Efter nogle dage siger Rasmus: "I har jo sagt, at I gerne vil vide, hvordan der er at være Rasmus". Rasmus' øjne bliver blanke: "Nogle gange drikker far øl, og så kan han blive meget vred på mor. Når han råber 'kælling' eller 'idiot' til mor, bliver jeg til en kat, for katte kan ikke forstå menneskesprog. Andre gange, når far drikker rigtig meget og slår mor, så der kommer blod ud af hendes næse, bliver jeg også til en kat, for katte kan klatre i træer, og de kan slet ikke se, hvad der sker nede på jorden".

Campmedarbejdernes tålmodighed bliver afgørende for samspillet med Rasmus og den viden, de får om baggrunden for hans adfærd. Rasmus uforståelige adfærd bliver pludselig forståelig og meningsfuldt i Rasmus forsøg på at håndtere sin meget komplekse hverdag og samspil med sine forældre. Samtidig giver det campmedarbejderne mulighed for at dokumentere forhold i Rasmus' hverdag, som har brug for at blive belyst og afhjulpet, så Rasmus kan få en tryk base.

De støtter op om Lær for Livet



Ole Kirk's Fond

TrygFonden



LauritzenFonden⁺

EGMONT
Fonden



LB Foreningen



POULDUE JENSEN / GRUNDFOS
FOUNDATION

LÆR
FOR
LIVET




Lær for Livet

Hejrevej 43, 3. sal
2400 København NV.

Mail: kontakt@laerforlivet.dk

Telefon: 61 15 64 44

www.laerforlivet.dk

-  facebook.com/laerforlivet
-  instagram.com/laerforlivet
-  youtube.com/Laerforlivet